

UNIVERSITETET I BERGEN

UJO350

Det Samfunnsvitenskapelig fakultet

Masteroppgave i undersøkende journalistikk

Johanna Magdalena Husebye

Våren 2019

«Denne oppgaven er gjennomført som en del av utdannelsen ved Universitet i Bergen. Universitetet i Bergen er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger».

Innholdsfortegnelse

«VEKK MEG OPP NÅR DET ER OVER»	3
FORORD	4
KAPITEL 1 – INNLEDNING:	5
1.1 TEORI	6
1.2 METODE	8
KAPITEL 2: ANALYSEN	10
2.1 – INFORMANT A: KOMMENTATOR FRA NRK	10
2.2 – INFORMANT B: JOURNALIST FRA NETTAVISEN	14
2.3 – INFORMANT C: REDAKTØR FRA DAGBLADET	18
2.4 – INFORMANT D: REDAKTØR FRA VG	21
KAPITEL 3: KONKLUDERENDE MERKNADER	26
3.1 FUNNENE	26
3.2 VÆR VARSOM-PLAKATEN PUNKT 4.9	27
SELVMORD BLANT ELDRE	29
BAKGRUNN	30
HVORFOR VG?	31
HOVEDSAKEN – «BESTEFARS SELVMORD»	32
FØRSTE OPPFØLGER: «ELDRERÅD OM SELVMORDTALL: – DET ER EN UVERDIG SITUASJON»	33
ANDRE OPPFØLGER: «PATOLOGER VIL HA TILBAKE GAMMEL OBDUKSJONSORDNING»	34
TREDJE OPPFØLGER: «ELDRE BEDT OM Å SIGNERE PÅ AT DE IKKE SKAL BEGÅ SELVMORD»	35
FJERDE OPPFØLGER: «REAGERER PÅ BRUKEN AV ANTISELMORDSKONTRAKTER»	36
FEMTE OPPFØLGER: «REAGERER PÅ BRUKEN AV ANTISELMORDSKONTRAKTER»	37
SJETTE OPPFØLGER: FORTSATT UKJENT TITTEL	38
LITTERATURLISTE:	39

«Vekk meg opp når det er over»

Om medienes dekning av Avicii's selvmord

Masteroppgave i undersøkende journalistikk
Universitetet i Bergen
2019

Forord

Arbeidet med denne teoretiske oppgaven, og mitt graveprosjekt om selvmord blant eldre har vært noe av det mest spennende og krevende jeg har gjort som journalist og masterstudent. Jeg vil gjerne takke noen sentrale personer som har vært til stor hjelp og støtte for meg de siste to årene.

Veileder og redaktør for det journalistiske arbeidet: Kristine Holmelid.

Veileder for den teoretiske masteroppgaven: Lars Arve Røssland.

Redaktører i VG Dagsorden: Synnøve Åsebø og Anders Sooth Knudsen.

I tillegg vil jeg takke Katrine Nordeide Kuiper, som hadde idéen til min masteroppgave, og mine medstudenter Paul André Sommerfeldt, Robert Nedrejord og Katrine Nordanger Mjelde.

Bergen, juni 2019

Johanna Magdalena Husebye

*Wake me up when it's all over
When I'm wiser and I'm older
All this time I was finding myself
And I didn't know I was lost*

Avicii, 2013

*Dette er en ode til de gutta
og de jentene
som måtte gi tapt i kampen mot mørket
for de var fine folk
De der helt fremst i frontlinjen
Så ble det for mørkt der
Det er for dem vi skal slåss
med lysbrytere festet på knokene
for vi kan ikke ha det sånn
at svarte natta
bare skal valse rundt og ta for seg*

Trygve Skaug, 10. september 2018

Kapitel 1 – Innledning:

«Avicii (28) er død» var det som møtte lesere når de gikk inn på VG.no kvelden 20. april 2018. Svenske Tim Bergling, best kjent under artistnavnet Avicii, ble bare 28 år. Hans død kom brått på offentligheten. Det tok få minutter før nyheten hadde spredd seg til aviser over hele landet, og pressemeldingen fra Berlings pressekontakt, Ebba Lindqvist, ble flittig gjengitt:

Det er med stor sorg vi må meddele at Tim Bergling er død. Han befant seg i Muscat i Oman, og ble funnet død fredag ettermiddag lokal tid. Familien er informert, og vi ber om å vise hensyn og la dem være i fred i denne vanskelige tiden. Ingen flere uttalelser kommer til å bli gjort» (Thanem, Hansen, Rognstrand og Bjørntvedt, 2018).

Det ble ikke oppgitt en dødsårsak, men norske og internasjonale medier, deriblant *VG*, *NTB* og *Expressen*, skrev tidlig at «det ikke var mistanke om noe kriminelt» (Nilsson, Thomsen og Börjesson, 2018, *NTB*, 2018). Denne omskrivningen har vært mye brukt av pressen når dødsårsaken er selvmord, blant annet for å unngå å skrive ordet direkte (Fredriksen, Hverven, Schjem, 2007).

Seks dager etter 28-åringens død, 26. April, skrev Berglings familie et åpent brev til den svenske avisen *Aftonbladet*, hvor de bekreftet de at dødsårsaken var selvmord (Nilsson, Eriksson, 2018). Norske medier som *Nettavisen*, *Verdens Gang* og *Bergens Tidende* formidlet nyheten på sine nettaviser samme dag (Fig. 1).

Titlene som ble brukt i disse avisene er uvanlig. I boken *Etikk for journalister* skriver Svein Brurås at norsk presse som hovedregel ikke omtaler selvmord eller selmordsforsøk, men at det gjøres noen unntak. Blant annet «i tilfeller der en offentlig person begår selvmord» (Brurås, 2014, s.285-286). Avicii var, og er fortsatt et kjent navn over hele verden. Hans død førte til et stort allment informasjonsbehov. Det gjør likevel ikke journalistenes jobb enkel.

Derfor vil jeg i denne masteroppgaven svare på problemstillingen: ***Hvilke vurderinger lå bak norske journalisters dekning av Tim Berglings selvmord?***

Formålet med oppgaven er ikke å sammenligne ulike norske mediehus, men å få et bilde av hvordan journalister og redaktører jobber med en så etisk utfordrende sak. Alle avgjørelser som er tatt har vært med på å påvirke den totale dekningen av Avicii-selv mord, og hvordan publikum opplevde den.

- Han orket ikke lenger

Familien i åpent brev:
- Ville få fred

- Han orket ikke mer. Han ville få fred.

(Øverst: Nettavisen.no, 26.04.2018, Waybackmachine. Venstre: VG.no, 26.04.2018, Waybackmachine. Høyre: BT.no, 26.04.2018, Waybackmachine)

1.1 Teori

Dekningen av selvmord har vært etisk utfordrende og omdiskutert siden den første Vær Varsom-plakaten kom i 1936 (Brurås, 2014, s.29) og vil trolig alltid være vanskelig for mediene. Vær-Varsom plakaten har alltid inneholdt en selvmordsparagraf, men den har endret seg gradvis gjennom årene. Vær-Varsom plakaten punkt 4.9, også kjent som selvmordsparagrafen, ble sist endret i 2006. Da ble det åpnet for at redaksjoner kunne omtale selvmord og selvmordsforsøk (Johansen, 2016).

Vær varsom ved omtale av selvmord og selvmordsforsøk. Unngå omtale som ikke er nødvendig for å oppfylle allmenne informasjonsbehov. Unngå beskrivelse av metode eller andre forhold som kan bidra til å utløse flere selvmordshandlinger (Vær-varsom plakaten 4.9, 2015)

I 2018 kom selvmord i mediene på dagsorden gjentatte ganger. NRK publiserte saker om selvmord på institusjoner (Moland, 2018) og TV2 sendte miniserien «Else: om Selvmord» i sammenheng med Verdensdagen for selvmordsforebygging 10. september (Eilertsen, 2018).

I slutten av november tok flere redaktører til ordet for en ny diskusjon knyttet til punkt 4.9. Blant dem var nyhetsredaktøren i *Verdens Gang* Tora Bakke Håndlykken, som sa at endringene som ble gjort i 2006 ikke lenger var tilstrekkelig. «Det er fremdeles en berøringsangst i redaksjonene, og det er krevende å vite hvor man skal legge seg» (Nilsen og Hammer, 2018).

Det samme sa Reidun Kjelling Nybø, som er assisterende generalsekretær i Norsk Redaktørforening. Hun står bak boken *Fra Tabu til Tema – Selvmord i mediene*, og deltok i utvalget som reviderte punkt 4.9 i 2006.

Tolv år etter at «selvmordspunktet» i Vær varsom-plakaten ble endret, trenger vi en ny debatt om ordlyden og måten vi omtaler selvmord på. Mye tyder på at dagens 4.9-punkt blir for vagt og vanskelig å forstå» (Kjelling Nybø til *Medier24*, 2018).

Denne diskusjonen og bevisstheten knyttet til selvmord blant mediene var bakteppet da kvalitative intervjuer knyttet til Avicii's selvmord ble gjennomført i slutten av november 2018. Siden selvmord i mediene er en løpende debatt gjør jeg rede for at det kan ha kommet ny og relevant informasjon eller endringer knyttet til dette etter at denne oppgaven ble skrevet høsten 2018, og våren 2019.

Mye kan sies om selvmord i mediens historiske utvikling, men jeg begrenser meg til å fokusere på forholdene som var gjeldende det året Avicii døde, da dette er mest relevant for denne oppgaven, og tilstrekkelig for å svare på problemstillingen.

1.2 Metode

Jeg har valgt å svare på problemstillingen ved hjelp av kvalitativ metode. Årsaken til dette er at denne forskningsmetoden fokuserer i større grad på mening og innhold, i motsetning til kvantitative undersøkelser hvor bredde og omfang står mer sentralt (Fangen, 2015).

Forfatterne Østbye, Helland, Knapskog, Larsen og Moe beskriver det slik: «Forskeren skal bli informert om innsikter, vurderinger og refleksjoner som den som intervjues forvalter» (s. 103, 2013). Og formålet med denne oppgaven er nettopp å avdekke hvilke vurderinger som ligger til grunn når pressen dekket selvmordet til Tim Bergling.

Innenfor kvalitativ metode er det vanlig å skille mellom tre intervjuertyper, ustrukturerte, semistrukturerte og strukturerte intervjuer (Helland, Knapskog, Larsen, Moe & Østbye, 2013, s.104). Jeg har valgt å ta i bruk semistrukturerte intervjuer fordi de «kjennetegnes av at temaene det skal spørres om er definert på forhånd» (Helland m.f, 2013, s.105). Dette egnet seg godt til min oppgave da Avicii selvmord er et tydelig avgrenset tema.

I tillegg gir denne metoden meg mulighet til å stille informantene oppfølgingsspørsmål når de kommer med spesielt interessante innspill (Helland m.f, 2013, s.105). Alle informantintervjuene tok utgangspunkt i samme intervjuguide (vedlegg 1) men oppfølgingsspørsmål gjorde at jeg virkelig kunne gå inn i, og forstå deres ulike synspunkt og refleksjoner.

Jeg gjennomførte tre av intervjuene på arbeidsplassen til informantene, mens ett ble gjennomført på en kafé på Grünerløkka da informanten ikke hadde mulighet til å møte meg i arbeidstiden. Alle intervjuene tok 1 time. Jeg forsøkte i størst mulig grad å velge intervjumiljøer på informantenes egne premisser for å gjøre intervjusituasjonen tryggere. Et tema som selvmord krever mye refleksjon, derfor var det viktig at intervjusituasjonen var uforstyrret for å få et best mulig resultat (Helland m.f, 2013, s.106).

Under intervjuet noterte jeg ned alt som ble sagt, men benyttet også lydopptak for å sikre etterprøvbarhet, og for å kunne oppfatte alt som ble sagt mest mulig korrekt. I tillegg til dette gav det meg muligheten til å lytte om igjen til intervjuet om jeg var usikker på om forståelse og innsikt hadde endret seg i etterkant (Helland m.f, 2013, s.106). Opptak og notater er vanlig

praksis i kvalitativ metode, og alle informantene ble informert og gav samtykke på forhånd (Helland m.f, 2013, s.108).

Mitt kildemateriale består i hovedsak av fire kvalitative intervjuer. Noen av spørsmålene i min intervjuguide har også bakgrunn i skriftlige kilder. I all hovedsak gjelder dette nyhetsartikler hentet ut fra mediearkivet A-tekst skrevet av det mediehuset hvor informanten arbeidet (vedlegg 2).

Et søk i arkivet A-tekst på «Avicii» med begrensningen «norsk presse» viser at det i april 2018 ble laget 391 saker om artisten. Det inkluderer både tv, radio, nett og papir. Det største medieformatet er nettartikler, med 275 artikler totalt. Jeg begrenset meg derfor til å intervju informanter fra fire landsdekkende nettaviser som alle var blant de ti avisene som skrev flest artikler om Tim Bergling den måneden han døde. Årsaken til dette er at disse vil ha et særlig godt grunnlag til å reflektere over vurderingene som ble gjort i arbeidet med sakene.

De fem avisene er *VG.no* (28 artikler) *NRK.no* (27 artikler) *Dagbladet.no* (18 artikler) og *Nettavisen.no* (16 artikler). Alle artiklene ble skrevet mellom 20. april og 20. mai 2018.

Utvalget består av både kvinner og menn i ulike aldre, og med ulike roller. Dette ble gjort for å få frem flest mulig ulike perspektiv og vurderinger. I intervjuet med informantene var jeg spesielt opptatt av deknningen i slutten av april. Grunnen til dette er at det var først 26. april, seks dager etter Berglings død, at dødsårsaken ble kjent som selvmord.

Frem til 26. april var norske medier varsomme ved å spekulere eller omtale dødsårsaken. Et søk i mediearkivet a-tekst på «Avicii" AND "kriminelt" viser at ordet kriminelt dukket opp 101 ganger i april. Treffene viser «ikke mistanke om noe kriminelt» skrevet på ulike måter. Jeg mener det er grunnlag for å si at brevet endret den norske mediedekningen. Journalister med lang fartstid i yrket vet av erfaring at dette kan bety selvmord eller en ulykke, men ingen utdypet dette før foreldrenes brev. Selv da ble ordet «selvmord» lite brukt. Det dukker kun opp syv ganger i overgangen mellom april og mai.

Jeg har valgt å anonymisere identiteten til alle informantene i oppgaven. Dette skyldes at jeg ønsker å få frem deres vurderinger knyttet til Avicciis selvmord, og ikke hvem de er som personer eller ulikheter dem imellom slik jeg var inne på innledningsvis. Anonymisering gjør det også lettere for informantene å belyse tema fritt siden de ikke kan identifiseres av

arbeidsplass eller bekjente (Brurås, 2014, s.214). Alle informantene har på sin måte relevant innsikt for å belyse problemstillingen.

I hoveddelen vil informantene omtales på følgende måte:

- Informant A – Kommentator fra NRK
- Informant B – Journalist fra Nettavisen
- Informant C – Redaktør fra Dagbladet
- Informant D – Redaktør fra VG

Kapitel 2: Analysen

I denne delen skal jeg svare på problemstillingen: *Hvilke vurderinger lå bak norske journalisters dekning av Tim Berglings selvmord?* ved å analysere informantintervjuene. Jeg vil ta for meg hver enkelt informant, og deretter oppsummere de mest sentrale funnene.

Da alle intervjuene hadde en varighet på rundt en time, vil jeg i hoveddelen kun inkludere sitater og synspunkt som er mest relevante for problemstillingen (Helland m.f, 2013, s. 130) Jeg vil drøfte de ferdige intervjuene med fokus på relevant pensum, og Vær-Varsom plakaten.

2.1 – Informant A: Kommentator fra NRK

Informanten fra NRK var svært bevisst på den historiske utviklingen av selvmordsomtale i pressen, da vedkommende hadde mange års erfaring, og selv hadde vært vitne til deler av utviklingen. Dette var med å påvirke hvordan informant A forholdt seg til, og jobbet med Avicii's selvmord.

I samtale om hans dødsfall trakk A frem flere eksempler på selvmord gjennom 90-tallet og 2000s tallet som ikke hadde blitt omtalt, men som pressen hadde god kjennskap til. Flere av disse var unge stjerner fra utlandet som Avicii, andre var i rampelyset av andre grunner.

Informanten trakk spesielt frem selvmordet til daværende statsminister Gro Harlem Brundlands sønn i 1992, som et eksempel på hvordan medienes omtale av selvmord har

endret seg de siste årene. Dette var i likhet med Avicii et selvmord av allmenn interesse. Likevel ble det ikke dekket av pressen den gangen.

Jørgen het han. Jeg tror egentlig Gro var åpen om hva som hadde skjedd. Hun snakket om det i ettertid, men mediene skrev ikke om det. De skulle ikke omtale selvmord. Det var en blanding av tragedie, og at man muligens opplevde det som litt skamfullt. Man ville gi inntrykk av en vellykket familie. Stjernefortellingen. Men ofte er det ikke sånn. Mediene har blitt mye flinkere (Informant A).

I sin bok *Fra Tabu til Tema – Selvmord i mediene* omtaler Reidun Kjelling Nybø også dette eksempelet. Hun skriver at det hadde vært naturlig å omtale selvmordet i dag da statsministeren i Norge er en sentral offentlig person.

«Det betyr ikke at det automatisk skal være en selvfølge for norske medier å grafse i detaljer, men folk har krav på å vite at Norges statsminister er satt ut av spill etter en dramatisk hendelse i egen familie» (Nybø, 2007, s. 24).

Det folk har krav på å vite, altså det «allmenne informasjonsbehovet», slik det Formuleres i Vær-Varsom plakaten 4.9, blir tillagt mye vekt hos Informant A. «Offentlig og privat person, det er det alt dette handler om» sa hun om Avicii-saken under intervjuet. Hans rolle som offentlig person var ikke bare årsaken til at de omtalte selvmordet, men også en sentral grunn til hvorfor de mente det var etisk ansvarlig og interessant journalistikk slik jeg var inne på innledningsvis (Brurås, 2014, s.285-286). Omtalen skal også belyse hvordan kjendislivet og rampelyset kan føre til en slik ende. Det er en del av pressens samfunnsoppdrag å sette et kritisk søkelys også på underholdningsbransjen (Vær-Varsom plakaten 1.4).

Informant A peker på at Avicii heller ikke var hvilken som helst offentlig person. Han var artist og verdensstjerne, og hans yrke sto helt sentralt. Da informanten diskuterte sitt ønske om å skrive om Avicii på et morgenmøte i NRK gikk diskusjonen ut på hvordan rampelyset påvirker store stjerner, og hvor mange faktorer som må stemme om alt skal ende bra.

Hensikten var ikke egentlig å vise selvmordet, men å vise hvordan systemet sviktet ... Det går litt på min erfaring med å jobbe med kunstnere, og folk som står i rampelyset.

Et kjennetegn for mange av dem er at de er en del av det offentlige Norge. Det er en posisjon som både er veldig tiltrekkende og veldig vanskelig (Informant A).

Dette tankesettet reflekteres også i NRKs dekning i måneden etter dødsfallet. I tillegg til saker om selve dødsfallet, reaksjoner fra norske artister, og omtale av minnestunder over hele verden hadde de saker som «*Når rampelyset rammer*», «*Avicii-venn: Stor press i musikkbransjen*» og «*Hvem passer på stjernene?*» (Vedlegg 2).

Informant A syntes ikke det var vanskelig å skrive om Avicii selvmord, men det var flere grunner som lå til grunn for dette. Før selvmordet hadde A liten kjennskap til hvem han var. A hadde kun hørt navnet på artisten i forbifarten. Som en forberedelse til skrivningen satte A seg derfor ned å så Netflix-dokumentaren om Avicii kalt *Avicii – True Stories*.

Det ble et emosjonelt møte med Avicii. Gjennom dokumentaren kom du tett innpå en person, og historien om at apparatet rundt ikke tar hensyn til hvordan han har det. Det gjorde inntrykk, og var et viktig premiss for det jeg skrev (Informant A).

Informant A mener pressen ikke skal gå lenger i omtale av selvmord enn å opplyse om at en person har begått selvmord. Av erfaring mener informanten at man ved å lete etter forklaringer øker faren for å skrive det man tror, og ikke det man vet. Vedkommende mener dokumentaren la grunnlaget for at mediedekningen av Avicii ble mer åpen enn det kanskje hadde blitt hvis en annen stjerne tok sitt eget liv. «I Avicii-tilfellet var det så opplagt fordi han hadde vært så privat i dokumentaren, og gitt oss innblikk i en urolig sjel», sier A.

Et annet viktig element for informant A var måten Avicii selvmord skilte seg ut fra andre stjernedødsfall gjennom at dødsårsaken selvmord tidlig ble bekreftet av foreldrene. A sier at hensynet til pårørende veier svært tungt dekningen av selvmord. Journalister bør skrive på en slik måte at saken kan leses av de nærmeste pårørende. Informanten beskriver brevet som veldig imponerende fordi det stoppet alle spekulasjoner på sosiale medier om hva som hadde skjedd, og sa det som det var. Dødsfall som Avicii kan nemlig føre til ryktedannelse dersom hendelsen omtales uten at dødsårsaken nevnes (Brurås, 2014, s.287). Informant A mener brevet gjorde det lettere å være tydelig i dekningen.

Brevet får en veldig definerende rolle, ved at det er formuleringene der som går igjen når saken dekkes. Når man får referere til foreldrene, så gjør du det i respekt. Da er du tett innpå det bankende, sørgende hjerte, som vi av og til er som presse. Du er inne der det gjør vondt, hvor sorgen er (Informant A).

Aviciis familie: Han orket ikke lenger

Tim Berglings familie skriver om dødsfallet i et brev. – Han orket ikke lenger. Han ville få fred.

ÅPENT BREV: I et brev som familien har gitt ut, forteller de om Tim «Avicii» Berglings død.
FOTO: AMY SUSSMAN / AP

Sverre Holm-Nilsen
Journalist

Iram Ansari
@ansari_iram
Journalist

Publisert 26. apr. 2018 kl. 17:15
Oppdatert 26. apr. 2018 kl. 21:02

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

Figur 2: Eksempel på en av sakene skrevet av NRK.no etter at brevet ble offentliggjort (Holm-Nilsen, Ansari, 2018)

Brevet fra Aviciis foreldre den 26. april kan regnes som et eksempel på hvordan selvmord gradvis har blitt mindre tabubelagt. I sin bok skriver Nybø at det har vært mer åpenhet knyttet til selvmord de siste årene, «ikke minst blant pårørende og etterlatte» (Nybø, 2007, s.107). Det er også grunnlag for å si at denne utviklingen bare har forsterket seg de siste tolv årene (Johansen, 2016).

Ved spørsmål om hvordan Informant A forholdt seg til Vær-Varsom plakaten i dekingen av Avicii svarte vedkommende at «jeg aldri har forholdt meg til den». Min oppfatning er at dette skyldes formuleringen på linje to i plakaten: «Unngå omtale som ikke er nødvendig for å oppfylle allment informasjonsbehov» (VV-P, 2015). Informant A har i hovedsak erfaring med selvmord hvor den avdøde er en offentlig person, og regner derfor omtalen som etisk uproblematisk, så lenge andre hensyn tas.

Det er stort sett når kjente mennesker tar sitt eget liv at det vil være et tema av allmenn interesse. Da sier det seg selv at man skriver hva som har skjedd på en forsiktig og ordentlig måte. Det er en større utfordring når et menneske er helt ukjent for de fleste. Når selvmordsstatistikken kommer så vil man i normale saker ikke finne en «case». Slik gjør man ikke når det er snakk om selvmord (Informant A).

Slik informant A er inne på i sitatet over er det fortsatt slik at de fleste selvmord ikke har nyhetsverdi (Brurås, 2014, s.286). Derfor tror jeg det i vurderingene legges så stor vekt på Avicii som offentlig person, og det å sette hans død inn i en større sammenheng ved å fokusere på bransjen han var en del av.

2.2 – Informant B: Journalist fra Nettavisen

Informant B var blant de journalistene som var på jobb da nyheten om Avicciis død nådde offentligheten i Norge. Denne kvelden hadde nesten alle store aviser saker med tittelen «Avicii er død», og et bilde av stjernen i «caps» og hettejakke. Informant B kom over saken på en annen nettside, og beskriver det som en «blank nyhet» som måtte ut fortest mulig.

Figur 3: Avicii er død. Waybackmachine 20.04.18 fra NRK.no, DN.no, Dagbladet.no, VG.no og Nettavisen.no.

Jeg sjekket legitimiteten ved andre kilder, og fikk ut en nyhet. Da visste vi ikke nødvendigvis at det var et selvmord. Min første tanke var at det var overdose, fordi

DJs har rykte på seg til å leve ut rock and roll-livet. Jeg visste ikke da at han ikke var helt frisk psykisk (Informant B).

Nyheten om Aviciis selvmord startet med en pressemelding, og er derfor en del av det den danske medieforskeren Ida Willig vil beskrive som fellesstoff. Slikt stoff er ikke eksklusivt, og krever heller ikke mye arbeid for å få ut. Det som veier tyngst i arbeidet med slike saker er at de løses «raskt og korrekt, bredt, engasjerende, nyttig og gjerne med en original vri» (Handgaard, Simonsen, Steensen, 2013, s.60-61).

Dette samsvarer med det informant B hadde som fokus da han jobbet med selvmordet første gang. Vedkommende oppdaterte saken jevnlig ved hjelp av andre aviser i inn- og utland, samt uttalelser fra sosiale medier. Journalisten inkluderte ikke noe om dødsårsaken, til tross for sine mistanker om selvmord, men forholdt seg til uttalelsen fra politiet i Oman om at «de ikke mistenkte noe kriminelt». Dette var for vedkommende en helt klar vurdering fordi det «var i henhold til Vær-Varsom plakaten», i tillegg til at ny informasjon som ikke var bekreftet kom til hele tiden.

Informant B oppgir å ha brukt litt over en time på saken, før vedkommende anså den som god nok til å ikke behøve flere oppdateringer i brødtekst. «Den nyheten er ferdig, så var det på med en ny nyhet. Det er sånn det funker, du gjør prioriteringer der og da», sier informanten.

Før informant B går fra jobb den kvelden blir vedkommende bedt om å lage en oppfølgingssak på Aviciis død dagen etter. Denne skal handle om reaksjonene fra andre kjendiser verden over som kjente artisten. Informant B sier at det etter samtale med andre i redaksjonen ble bestemt at de ikke skulle skrive «selvmord» i den saken.

Jeg snakket med folk litt løst på jobb, og med vaktjef. Det var aldri et stort spørsmål om vi skulle skrive det eller ikke. Vi visste ikke om det, og da kan vi ikke skrive det. Det ville krenke familien, og minnet hans (Informant B).

Informantens forhold til begrepet «selvmord» kan ses i sammenheng med stigma og holdningene knyttet til dette begrepet som har vært der over lang tid. Som Nybø skriver i sin bok: «Det er som journalister ønsker å overlate til leseren, seeren eller lytteren å trekke den endelige konklusjonen om hva som er årsaken til dødsfallet (Nybø, 2007, s.11). Hun

vektlegger de samme argumentene som informant B bruker; hensynet til de pårørende, og frykten for konsekvensene som kan komme av medieomtale. «Men mest av alt er det trolig et generelt ubehag knyttet til begrepet selvmord» (Nybø, 2007, s.11).

Informant B har erfart at det er blitt vanligere å omtale selvmord de siste årene, men beskriver det fortsatt som tabubelagt. Vedkommende legger stor vekt på at man skal være «varsom ved omtale av selvmord og selvmordsforsøk» slik det står i Vær-Varsom plakaten. (VV-P 4.9, 2015). Likevel mener Informant B at det kan sende feil signal hvis «mediene stenger igjen», altså om selvmord ikke omtales. Dette fordi B opplever at folk snakker om det som er i media hele tiden, også selvmord.

Samtidig var B veldig bevisst på det forskere kaller «smitteeffekten» da han arbeidet med sakene om Avicii. Smitteeffekten innebærer at publikum og lesere i en tøff livssituasjon kan la seg inspirere av medieomtalen til å selv å ta selvmord. Dette knyttes spesielt opp til omtale av selvmordsmetode (Brurås, 2014, s.285). Informant B mente sjansen for smitteeffekt er der om man omtaler privat eller offentlig selvmord, men at faren kan være ekstra stor i Aviciis tilfelle siden han var en så kjent stjerne.

Jeg synes det er bra at man er litt vage på det. Å skrive om selvmord kan oppfordre til selvmord. Man skal være forsiktig i forhold til kjendiser også ... Hvis man er veldig kjent, vil folk vite det, samtidig er det en motsetning. Personer som hyller Avicii kan selv vurdere og gjøre det de også. Jeg tenkte ikke på det der og da, men i ettertid har jeg tenkt på det. At folk kan bli inspirert, selv om man aldri skriver metode
(Informant B)

Avicii hadde vært en offentlig person også før hans død. Etter at han slo gjennom i 2013 har han blitt skrevet om med jevne mellomrom. I dag kan man finne kjendisjournalistikk hos de fleste store nettavisene. Denne typen journalistikk har lenge vært svært utbredt, og har en påvist evne til å tiltrekke seg lesere (Grøtte, 2015, s.2).

På bakgrunn av samtaler med informantene mener jeg Aviciis kjendisstatus er en helt klar faktor for hvorfor hans selvmord ble dekket så lenge og grundig av norske medier. Det at jeg i oppgaven måtte begrense det skriftlig kildemateriale til en månedsperiode sier litt om omfanget. Informant B opplyser om at den første saken han skrev om Avicii ble veldig godt

lest. I tillegg opplevde han å få flere spørsmål fra venner og ukjente om dødsårsaken fordi han hadde «byline» på saken.

«De spurte meg: tok han selvmord? tok han selvmord? da jeg diskuterte med folk. Siden jeg er journalist fikk jeg også mail hvor noen spurte meg, eller skrev: «Når du skriver at det ikke er mistanke om noe kriminelt så er det sikkert selvmord». Da brevet fra familien kom, og på grunn av dokumentaren så skjønnte man det. Han hadde det ikke bra med seg selv. Jeg tror alle som hadde et syn på ham som en partyløve endret mening etter å ha sett den (Informant B).

Ifølge informant B skjønnte «alle» hva som hadde skjedd når brevet fra familien kom, og det satte en slags punktum for spekulasjoner om dødsårsaken. B beskriver brevet som et kjærlighetsbrev fra foreldrene, som det må ha vært vanskelig for dem å skrive. Selv om det utelukket tvil hos lesere og pressen synes informant B det var viktig med varsomhet også i den videre dekningen av Avicii.

B mener foreldres brev også regnes som en ren nyhet som bør omtales, men at det ikke behøver å være en veldig stor sak. Denne vurderingen begrunner B som overfor, av hensyn til avdøde, pårørende, og risikoen for smitteeffekt, samt at det er «vanskelig å diskutere selvmord».

Selv om informanten mener temaet i seg selv er vanskelig å diskutere opplyser vedkommende ikke å ha hatt utfordringer med å skrive sakene om Avicii. B er fornøyd med måten sakene endte opp fordi vedkommende opplevde å være etisk bevisst i arbeidet med dem. De etiske vurderingene som ligger til grunn har vedkommende selv reflektert rundt uten å ha søkt råd i Vær-Varsom plakaten.

Jeg bruker den hovedsakelig når min egen peiler sier «nå er det noe som skurrer, nå må du sjekke». Du vet som regel at du ikke bryter i de fleste saker. Det skal litt til å bli felt i PFU», sier informanten (Informant B).

Når det gjelder 4.9-saker er det svært få som har blitt felt, fordi veldig få saker blir klaget inn på dette punktet. Dette kommer også frem i Pressens Faglige utvalgs egen statistikk (Pressens faglige utvalg, 2019). Slik var det også tilbake i 2007 (Nybø, 2007, s. 49). Nybø skriver at

dette kan skyldes at pressen er varsom med omtale, eller at forskere, pårørende eller andre som er opptatt av tematikken har vært lite flinke til å fange opp selvmordsomtale som er uheldig (2007, s.49).

2.3 – Informant C: Redaktør fra Dagbladet

Informant C hadde i likhet med informant B tenkt over begrepet «selvmord» i dekingen av Avicii og av selvmord i pressen generelt. C mener det er en slags «holdeplass» mellom å omtale ordet helt konkret, eller skrive alternativer som «tok sitt eget liv» eller andre formuleringer. «Andre formuleringer tror jeg er penere enn ordet som er knyttet til mord, det er så brutalt og visuelt», sier informanten.

Imidlertid trekker redaktøren frem formuleringen «ikke mistanke om noe kriminelt» som mange medier brukte i sammenheng med Avicciis død som mer uheldig enn de andre alternativene. C peker på at det er utydelig og kan åpne for misforståelser, for eksempel kan «ikke mistanke om noe kriminelt» senere vise seg å være ulykker og ikke selvmord.

Redaktøren sier han er fornøyd med redaksjonens deking av Avicciis selvmord, men trekker frem en del utfordringer som dukket opp, blant annet mangelen på førstehåndskilder. Dette sier C skyldes i hovedsak at Avicii var svensk, og at dødsfallet fant sted i Oman.

Det er et minefelt å gå i når man ikke har en offisiell bekreftelse, familie eller statement fra pårørende. Vi begynte derfor med en gradvis tilnærming til informasjonen som kom fra internasjonale medier. De dro det litt lenger, og satt åpenbart på annen informasjon. Sannsynligvis var det lekkasjer fra et sted, men vi ventet med å gjøre noe med det (Informant C).

Disse perspektivene samhandler med kildekritikk som journalistisk metode. Journalister skal være like kritisk til alle kilder ved å stille spørsmål til troverdighet, tendens, og kildematerialets opprinnelse uansett hvilken status kildene måtte ha eller hvor de befinner seg (Haandgaard m.fl, 2013, s. 129).

I en sak som Avicciis, hvor førstehåndskilder ikke er lett tilgjengelig, og journalistene er avhengig av andre medier deking og sosiale medier, gjelder likevel disse prinsippene fullt og

helt. De skal hindre at norsk presse viderefremidler rykter og spekulasjoner, som det var mange av i denne saken. «Enten får man sørge for å få påstandene bekreftet og dokumentert, eller så får man la være å publisere dem» (Brurås, 2014, s. 141).

Redaktøren sier redaksjonen var svært kritisk nettopp til spekulasjoner da de arbeidet med Aviciis selvmord. Dette ble gjort blant annet ved å følge med på informasjonen som ble skrevet i kommentarfeltet.

Vi er følger nøye med på hva som skjer der, og vi er tidlig ute med å slette. Det er vårt eget ansvar å ha et falkeblikk på det. Listen for å omtale informasjon fra sosiale medier ligger veldig høyt. Vi så jo etter hva andre stjerner la ut, og fulgte alle de som var rundt Avicii. Vi kan lage saker basert på kondolanser i sosiale medier, men når det kommer til vanlige leseres kommentarer som ikke er journalistisk relevant så styrer vi unna (Informant C).

Dagbladet var blant dem som i sine første saker om Aviciis død skrev en god del om hans sykdomshistorie (Vedlegg 2, s. 79). Dette innebar blant annet at han lenge hadde slitt med helsen, ble innlagt på sykehus for betennelse i bukspyttkjertelen i 2012, og sluttet å turnere i 2016. Informant C sier de gikk litt lenger i beskrivelse av sykdomsbildet enn andre medier.

Vi hadde noe mer detaljer. Vi brukte sitater der han snakket om å gå på veggen som i undertekst handlet om en depresjon, før det var kommet bekreftelse på et selvmord. Jeg har sett på det i ettertid, og mener vi har gjort det på en ryddig måte som ikke er kritikkverdig (Informant C).

Redaktøren sier i likhet med andre informanter at interessen for alle saker om Avicii var merkbar. Det var et høyt antall lesere, og lang lesetid. Dagbladet opplevde at informasjonsbehovet som skulle mettes var veldig stort. C sier hovedtyngden av lesergruppen var veldig unge mennesker.

Det gjorde dekningen annerledes. De sluker det rått. Vi hadde et veldig bevisst forhold til det. Jeg har en datter på 17 og en sønn på 21 som jeg kunne teste innholdet på før publisering. Det var ekstra viktig (Informant C).

Ifølge redaktøren ble blant språkbruken i sakene og i delingstekster på sosiale medier noe journalistene tenkte nøye gjennom. Sakene skulle inneholde ord som ikke bare harmonerte med den unge målgruppen, men også var etisk gjennomtenkt. C begrunner dette med smitteeffekten som kan oppstå i omtale av selvmord, samt redaksjonell klokskap og hensynet til de pårørende.

Brevet fra Avicii's foreldre ble et viktig moment i dekningsen også for Dagbladet. Informant C beskriver det som «sjokkerende» og «uventet». Ifølge informanten forventet redaksjonen en form for offentlig statement eller bekreftelse på et eller annet tidspunkt. Dette har de erfaring med fra lignende kjendisdødsfall, men informanten hadde ikke sett for seg et brev. C mener Avicii sin sak skiller seg ut nettopp på grunn av dette brevet.

Det var en bekreftelse en hel verden hadde gått og ventet på. Da familien uttalte seg var det mer fritt frem for oss. Vi hadde aldri skrevet at han tok sitt eget liv hvis ikke det kom en slik bekreftelse. Det er forskjellen på å skrive eller skrive det i undertekst (Informant C).

Ifølge informanten er Vær-Varsom plakaten så tydelig i ordlyden at den er enkel å forholde seg til når man jobber med selvmord. Informant C mener journalistene alltid har beveget seg på trygg grunn i forhold til punkt 4.9.

Vi har hatt en årelang tradisjon på at vi ikke omtaler selvmord uten at dette er i forening med pårørende, eller offisielle uttalelser. Når bekreftelsen først kommer så er man innafor på enn annen måte. Mye mer fri. Men det hadde vært utenkelig for oss å omtale måten han tok livet sitt på. Rett og slett på grunn av ren forskning om smitteeffekt (Informant C).

Ved spørsmål om det er lettere for journalister å skrive mer om hendelser som skjedde utenfor Norges grenser sier informanten at effekten mediene har er større her hjemme, men at det etiske kravet til journalistene skal være like høyt uansett, selv om det kan være fristende å ta noen «shortcuts». «Jeg sier alltid til journalistene våre at vi skal behandle saker likt selv om det er avstand. Etikken og vår etterrettelighet skal vi alltid ivareta», sier redaktøren.

Han mener journalister flest har etikken knyttet til selvmordsdekning «i blodet» når de arbeider med saker som Avicii, men mener redaktørene i større grad kunne involvert journalistene i de etiske vurderingene som ble gjort i stedet for å gi beskjed om hvordan sakene skulle løses. «Det hastet, så det gjorde vi ikke. Men vi skulle kanskje tatt en runde alle. Det vil jeg være mer bevist på ved neste korsvei», sier C.

2.4 – Informant D: Redaktør fra VG

Informant D mener mediedekningen av selvmord er todelt. På den ene siden mener vedkommende at mediene er flinke til å være varsomme, noe informanten mener er riktig i mange tilfeller, spesielt i akuttdekning. På den andre siden mener D selvmord i mediene er et underdekket felt.

Det er noe vi ikke tørr å gå inn i fordi det er vanskelig. Så man har i liten grad sett på det som et større felt, og jobbet med det over lengre tid, også kanskje i oppfølgingen av saker som viser seg å være selvmord. Tradisjonen er å skrive litt om hva som har skjedd helt ut av det blå, som bidrar til å gjøre det til et større tabu (Informant D).

I Norge tar rundt 600 personer sitt eget liv hvert år, det tilsvarer rundt 11 hver uke (Folkehelseinstituttet, 2017). Som hovedregel omtaler pressen ikke disse selvmordene fordi de regnes som personlig tragedier uten allmenn interesse. Dette er fordi media mener det ikke ligger offentlig interessante samfunnsproblemer bak (Brurås, 2014, s. 285). Men det skal nevnes at dette kan pressen ikke alltid vite helt sikkert uten å ha sett nærmere på de ulike sakene. Både private og offentlige selvmord kan være relevant for media, og vise et større bilde enn selvmordet i seg selv.

Informant D mener pressens viktigste rolle opp mot musikk og underholdningsbransjen som Avicii var en del av er å nyansere det glansbildet bransjen vil gi av seg selv. VGs dekning inneholder i likhet med NRK en del saker om hvordan han hadde det, informasjon fra Netflix-dokumentaren og kommentatorstoff om musikkbransjen. I VGs sak fra 27. april 2018 siteres Avicii fra dokumentaren: «Jeg har sagt jeg ikke kan spille mer. Jeg kommer til å dø. Jeg har sagt det kjempemange ganger. Jeg orker ikke mer» (Vedlegg 2, s. 50, 2018). D mener debatten rundt dette ikke ble så stor som den burde ha blitt etter 28-åringens død.

Det er ikke noe tvil om at bak alle sånne store selskaper så er drivkraften å tjene penger. Da er det vesentlig når du får en sak som dette her å ta den debatten. Har man vært for kyniske? Har man drevet rovdrift på en person? Eller er det et enkeltstående tilfelle? Kjendiser har et stort apparat rundt seg, men når de går og legger seg om kvelden er de like alene som alle oss andre (Informant D).

Informanten var klar over at flere medier forsøkte å sette disse spørsmålene på dagsorden, men D opplevde at musikkbransjen ikke turte å ta tak i det, og at de ikke ville svare på spørsmål. Dette mener informanten bidro til at sakene med bransjekritikk ikke fikk så mye oppmerksomhet som de burde, og at det var vanskeligere å komme videre i arbeidet med dem.

Informanten mener videre at norske medier dekket Avicii's selvmord ganske likt. Dette tror D må ses i sammenheng med presseetikkens posisjon i Norge.

Det handler om tradisjon. Presseetikken står sterkt i Norge ... Det er god konsensus for hva som er riktig presseetikk, og at det er viktig for norske medier. Jeg tror det er det at man har en grunnleggende god bevissthet rundt hva om har nyhetsverdi.. og en vurdering rundt hvorfor man skriver de tingene som man gjør (Informant D)

Informant D reagerte derimot på dekningen til utenlandske medier, og sier de hadde helt andre vurderinger på hva som var greit å gjengi, og hva som hadde nyhetsverdi og allmenn interesse. Han peker på at de gikk mye lengre i beskrivelsene av metode, og andre detaljer rundt selvmordet enn journalister i Norge gjorde. Informanten trekker spesielt frem den amerikanske nettavisen TMZ, og deres sak fra 1.mars 2018.

Det var spesielt en sak de hadde på hvordan han hadde knust en vinflaske og rispet opp håndleddene eller hva det var. Utenlandske medier går lenger inn i privatlivet til folk enn vi gjør uten samtykke (Informant D).

Vær-Varsom plakaten og PFU har vært etablert i Norge i flere tiår. Flere land, blant annet Sverige, har lignende selvjustissystemer, mens i USA er det ikke et eget etisk regelverk for pressen (Omdal,

2018) De har derfor en tendens til å være mer detaljert i sine beskrivelser enn norske journalister. Det ser ikke ut til at konsekvensene av en slik selvmordssak, for eksempel smitteeffekt eller hensynet til de pårørende som flere av informantene er inne på, er en del av vurderingene som gjøres før saken når offentligheten.

Informant D sier presseetikken er en «ryggmargsrefleks» i arbeidet med saker som Avicii.

Den største utfordringen vil jeg si er varsomheten vurdert opp mot nyhetskriteriene. I en nyhetssak med utgangspunkt i Avicii er det mye folk kan være interessert i hvis du gjengir det. Men det betyr ikke at det er rett av oss å skrive om det. Jeg vil si det er den tydeligste etiske vurderingen i saker med selvmord. Vi sitter på mer info enn vi publiserer (Informant D).

Nyhetskriterier som informanten nevner overfor er ment til å lettere avgjøre hva som er en god nyhet, men ulike redaksjoner prioriterer forskjellig (Handgaard m.f, 2013, s.43). Når det er snakk om nyhetskriterier i Norge blir de fem VISAK-kriteriene ofte nevnt. VISAK står for vesentlighet, identifikasjon, sensasjon, aktualitet og konflikt (Handgaard m.f, 2013, s.43). Til tross for at disse ofte er en del av pensum for journaliststudenter får de kritikk for å være upresis, og bare delvis samsvare med måten journalister og redaktører jobber (Handgaard m.f, 2013, s.44).

AVICII SUICIDE BY BROKEN GLASS ...

f 30.5K t 1,600 5/1/2018 1:00 AM PDT

Likevel gir de oss enn tradisjonell og grei forståelse av hva som ligger i begrepet, og forskjellene fra redaksjon fra redaksjon for hva som vektlegges. Informant D sier at for redaksjonens arbeid med Avicii, så de på lesertall og interessen som en faktor.

Jo flere som er interessert, jo flere leser om det, jo mer er det en indikator. Det er ikke det eneste, men en indikator på at det er riktig å skrive om. Det er viktig for oss å skrive om det folk diskuterer og Avicis sak var ikke ferdig snakket, det var stor nysgjerrighet på mer (Informant D).

VG fikk ut de første sakene på Avicii med ganske lik tilnærming som Nettavisen. Det var en klar nyhetssak, en hendelse som måtte raskt verifiseres og publiseres. Tidlig begynte journalistene i VG å lete etter spor for hva som hadde skjedd i Oman. Ifølge informanten var det vanskelig å ta kontakt med kilder til sakene fordi man ikke alltid var klar over hvor nær de hadde vært til den avdøde.

Siden han er utenlandsk kjendis er sannsynligvis ikke bestevennen hans norsk, men man må være varsom med å ringe folk som har opplevd at noen nær dem dør. Når du vil noen skal si noe fint så vet du ikke nødvendigvis om de er bestevenner, eller bare i samme omgangskrets. Men det er en vanlig øvelse at de som har stått vedkommende nær i en bransje sier noe om avdødes betydning (Informant D).

Ifølge informanten vurderte VG det slik at belastningen av det de skrev ville være mindre enn den familien ville opplevd fra internasjonale medier. Dette begrunner de med at det er sjeldent de i utlandet forholder seg til norsk dekning, og at trykket i Sverige uansett vil oppleves annerledes enn trykket i Norge.

Informant D sier at en del av kildene VG snakket med og som hadde sett Avicii eller snakket med ham før hans død, uttalte at det kunne ha vært selvmord. Journalistene selv mistenkte også dette fordi informasjonen de fikk fra politiet fulgte et annet mønster enn det som er vanlig ved drap eller ulykker.

«De pleier å gå tidlig ut om at det er et drap, og si at de trenger tips. Ting går veldig fort. Det at det ikke kom noen slik avklaring gjorde at vi tenkte, ja, tenkte at det var den veien det ville

gå», sier informant D. Dette var bakgrunnen for at VG i liket med Dagbladet også inkluderte en del informasjon om Avicii's helse i sakene om ham.

Vi ville gi relevant informasjon. Han hadde vært åpen om sine problemer, så vi bragte ikke noe nytt til torgs. Det er ikke sånn at vi plutselig ute av det blå skrev om psykiske problemer han aldri hadde snakket om. Det var kjent informasjon som var relevant å sette i sammenheng med det som hadde skjedd, men det kan godt være at ikke alle er enig med meg i dette (Informant D).

Ifølge redaktøren var VG blant de første norske redaksjonene som fikk kjennskap til brevet fra Avicii's foreldre da det ble offentlig 26. april, men de valgte å holde igjen publiseringen, blant annet for å ta en ekstra runde med familiens talsperson og pressekontakt.

Hvis jeg husker riktig var det fordi de ikke sto eksplisitt selvmord i brevet, og vi ville derfor undersøke før vi omtalte det som selvmord. Pressekontakten sa at de ønsket omtalen slik ordlyden var i brevet og det tok vi hensyn til. (Informant D).

Etter intervjuet sjekket informant D loggen til redaksjonen for å bekrefte det som sies overfor, da D var litt usikker på detaljene. Der kommer det frem at VG for første gang 7. mai 2018 i klartekst skriver at Avicii tok selvmord, noe som var litt over to uker etter at Avicii ble funnet død. Ifølge informanten var dette i en nyhetssak, som handlet om at leserne reagerte på TMZs omtale av selvmordsmetoden.

Etter å ha lest meg gjennom ser jeg 27. april at NRK var tidligere enn oss med å pushe saken om foreldrenes brev, men at de hadde en ordbruk som ikke var i samsvar med familiens ønske. Jeg vil anta det var bruk av ordet selvmord, men det står ikke spesifisert. Vi var i dialog med pressedamen til Avicii, via vår søsteravis Aftonbladet, og hun uttrykte et ønske fra familien om at formuleringene de hadde brukt i brevet skulle brukes. Det ønsket imøtekom vi.

Kapitel 3: Konkluderende merknader

3.1 Funnene

Som nevnt innledningsvis er ikke formålet med denne oppgaven å sammenligne de ulike informantene, men å få innsikt i de ulike vurderinger som ble gjort i omtalen av Aviciis selvmord. Analysen viser at de involverte journalistene og redaktørene har en høy etisk bevissthet gjennom prosessen, selv om de vektlegger ulike aspekter. Dette innebærer ikke at de trekker frem Vær-Varsom plakaten før de skal skrive en sak, slik en gjerne kunne ha sett for seg, men at vurderingene er basert på erfaring, og en etikk som allerede «er i blodet» slik en informant formulerte det.

Analysen viser at noen vurderinger og refleksjoner er gjentakende hos alle informantene. Jeg vil si at informant D hadde et poeng da vedkommende sa «at presseetikken står veldig sterkt i Norge». Jeg vil nå presentere de mest sentrale vurderingene som ble gjort i deknningen av Aviciis selvmord.

Det første jeg vil trekke frem er bevissthet knyttet til ordbruk. Selv om det er ulike meninger knyttet til bruken av ordet «selvmord» er det tydelig at alle informantene var opptatt av dette i deknningen, og at flere gikk flere runder internt før de avgjorde hva som skulle skrives og når i prosessen.

Det andre sentrale funnet vil jeg si er Aviciis rolle som offentlig person. Dette oppleves som utrolig viktig av alle informanter, og er langt på vei begrunnelsen for hvorfor de mener selvmordet er en sak av allmenn interesse og en del av pressen informasjonsoppdrag. Her er beskrivelsene av punkt 4.9 i Vær Varsom-plakaten relevante. Alle informantene er klar over formuleringen i punktet, selv om de ikke har behov for å søke råd i plakaten i arbeidet med selvmordsaker. 28-åringens rolle førte også til at kritikken mot underholdningsbransjen ble en naturlig og viktig del av deknningen for informantene.

Den tredje vurderingen jeg vil trekke frem er smitteeffekten som alle journalistene er inne på når de snakker om egen dekning. Dette er nesten ikke til å unngå når en skal diskutere mediedekning og selvmord. Omfattende forskning bekrefter at omtale av selvmord kan føre til økt selvmordfrekvens (Nybø, 2007, s.5) men det er likevel viktig å frykten for smitteeffekt

ikke overskygger behovet for å omtale selvmord som samfunnsproblem. Som Brurås skriver i sin bok: «Informasjon om dette temaet har også en stor selvmordsforebyggende effekt» (2014, s. 288).

Videre har alle informantene vært opptatt av kildekritikk og bevissthet i arbeidet med saker om Avicii. Flere har tatt steg for å unngå rykter og spekulasjoner, blant annet ved å regulere kommentarfelt og å omtale innlegg i sosiale medier med forsiktighet. Det at Avicii var svensk så ut til å medføre økt etisk bevissthet på dette punktet heller enn mindre.

Til sist vil jeg trekke frem betydningen Netflix-dokumentaren og brevet fra Avicis foreldre hadde for informantene. Alle informantenes vurderinger har blitt påvirket av disse på ulike måter. Mitt inntrykk er at de opplevde at de «kjente» avdøde bedre, og dermed turte å gå dypere inn i beskrivelsene av for eksempel sykdomshistorie og depresjon. Dokumentaren og brevet ble veldig viktig dokumentasjon for norsk presse, sannsynligvis viktigere enn mange av de muntlige intervjuene som ble foretatt.

Imidlertid er det tydelig at brevet fra foreldrene ble oppfattet ulikt av ulike redaksjoner selv om dekningen om dette så tilnærmet lik ut. Dette kommer frem allerede i beskrivelsene fra informantene hvor brevet kalles både «imponerende», «et kjærlighetsbrev» og «sjokkerende og uventet». Likevel mener jeg det er dekning for å si at brevet var en trygghet media vanligvis ikke har i slike saker, og ble for informanter tolket som et klarsignal eller godkjent-stempel fra familien på sakene de hadde publisert i dagene før.

3.2 Vær Varsom-plakaten punkt 4.9

Innledningsvis trakk jeg frem debatten som nå pågår knyttet til selvmordsparagrafen. Punkt 4.9 kom opp ved jevne mellomrom i samtale med informantene, men kanskje ikke slik jeg først hadde sett for meg. Informantene viet ikke den pågående diskusjonen om ordlyden i punktet noe oppmerksomhet, og snakket i hovedsak om punktet i sammenheng med at Avicii var en offentlig person og at det dermed var et «allmenne informasjonsbehov» slik formuleringen er i plakaten (VVP 4.9, 2015). De fleste var altså kjent med innholdet i plakaten, men så ikke på den som et verktøy eller til hjelp i vurderingene som måtte tas utover dette. Mitt inntrykk er at punktet ikke er så relevant for journalister i en travel hverdag.

Som informant B var inne på «så skal det litt til å bli felt i PFU», og det så ut til at informantene opplevde dekningen sin som uproblematisk fordi de aldri omtalte metode i sakene om Avicii i samsvar med plakaten. Dette skyldes frykten for smitteeffekten, og det er gjerne dette medier kan klages inn på om en punkt 4.9-sak skulle ha blitt meldt til PFU.

Noe av kritikken mot den gjeldende paragrafen er at den «ikke evner å gi god nok informasjon om hvordan selvmord bør omtales» (Nybø, 2018). Dekningen av Avicii sier at norske journalister er svært etisk beviste i dekningen av selvmord, men at dette skjer uten hjelp fra punkt 4.9. Selv om informantenes vurderinger ikke nødvendigvis er representativ for alle journalistene og redaktørene som jobbet med Avicii-sakene, og analysen er basert på mine subjektive tolkninger, synes jeg det er noe som bør vektlegges ved eventuelle endringer av paragraf 4.9. Refleksjonene til informantene gir oss verdifull innsikt i hvordan journalister i Norges største mediehus tenker når de skal jobbe med et så vanskelig felt som selvmord.

20. april 2019 var det nøyaktig et år siden Tim Bergling tok sitt eget liv. Siden hans død har sangen «SOS» fra albumet som nesten var fullført da han gikk bort blitt sluppet. I sin anmeldelse av låten har Dagbladets kommentator Mathias Rødahl konkludert med følgende:

I etterkant av det som unektelig er en av den moderne popkulturens største tap, virker det heldigvis som om Avicis etterlatte makter å snu tragedien til noe oppløftende. «SOS» framstår som en første brikke i alt dette, og gir forhåpentligvis andre i samme situasjon ordene til å kunne si «jeg trenger hjelp» (Rødahl, 2019).

En gjennomgang av

Selv mord blant eldre

11.11 SØNDAG 12. MAI 2019

11

STOLT: Bjørn sammen med to av sine åtte barnebarn. – Han var en veldig stolt bestefar, sier kona Liv. Foto: PRIVAT

Bestefars selvmord

Av JOHANNA MAGDALENA HUSEBYE, NATALIE REMØE HANSEN og JANNE MÖLLER-HANSEN (foto)

Etter et langt liv med store smerter tok Bjørn Gustav Brenna (77) sin drastiske beslutning. Hvorfor er det så vanskelig å snakke om at eldre mennesker begår selvmord?

Produksjonsdelen – Master i Undersøkende journalistikk

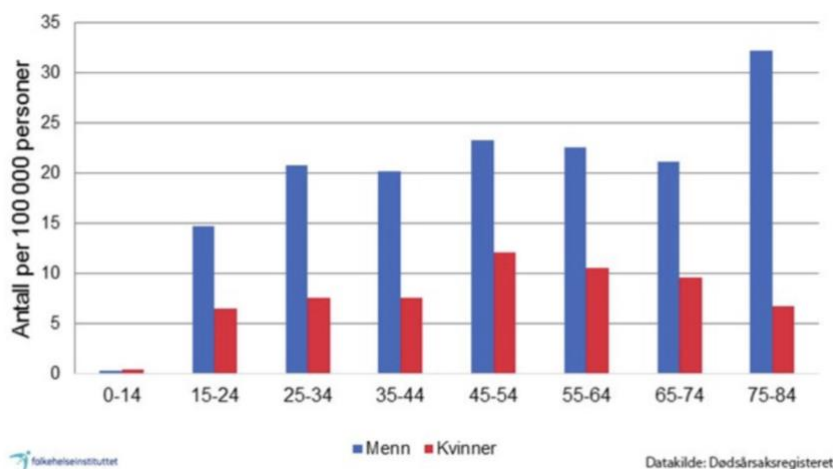
«Etter et langt liv med store smerter tok Bjørn Gustav Brenna (77) sin drastiske beslutning. Hvorfor er det så vanskelig å snakke om at eldre mennesker begår selvmord?», dette var ingressen i hovedsaken «Bestefars selvmord» som ble publisert på VG.no 11. mai 2019.

Saken var den første i mitt graveprosjekt om selvmord blant eldre, som jeg har jobbet med siden 23. januar 2018. Saken ble fulgt opp av totalt syv nyhetssaker, og en «feature». Jeg vil i dette tillegget gjøre rede for hver enkelt sak i rekkefølgen de ble publisert, samt lenke til sakene. Disse beskrivelsene er ment som dybdeinformasjon til graveprosjektet, og skal gi en bredere oversikt over det journalistiske arbeidet som er gjort.

Før jeg kommer inn på de ulike sakene vil jeg kort gjøre rede for hvorfor jeg valgte å lage undersøkende journalistikk på selvmord blant eldre, og hvordan graveprosjekt endte opp med å bli publisert i *Verdens Gang*.

Bakgrunn

Idéen til å skrive om selvmord kom natt til 23. januar litt ut av det blå. Da hadde jeg idemyldret i lengre tid, og egentlig bestemt meg for å undersøke flybransjen og selskap fra ulike land der. Dagen etter snevret jeg inn tematikken ytterligere til at den skulle handle om eldre. Dette ble gjort etter jeg la merke til at statistikk fra Folkehelseinstituttet viste høy forekomst, noe som overrasket meg og fanget min interesse.

Figur : Dette er grafen som møtte meg 24. januar 2018. Legg merke til de høye diagrammen i aldersgruppene 65-74 og 75-84. Kilde: FHI

Etter å ha undersøkt om det fantes medieomtale på dette feltet fra før la jeg frem den nye idéen for min veileder, og fikk godkjenning til å gå videre med idéen.

I min første skisse om graveprosjekter levert 26. januar begrunner jeg valg av tema slik:

«Dette er et felt jeg har lite kjennskap til fra før, men synes er viktig å få frem i offentligheten. Eldre er en voksende gruppe i vårt samfunn, som er lite dekket av pressen. Det er en sak som passer rett inn i pressens samfunnsoppdrag, og som jeg tror har stor allmenn interesse».

Dette står jeg fortsatt inne for over ett år senere. Jeg syntes det var viktig å få frem at selvmord blant eldre var så underdekket, i tillegg til at mange av de eldre og pårørende som berøres av dette har lidd i stillhet, uten at det kommer i samfunnets søkelys at dette skjer i Norge i 2019. En stor motivasjon for meg i arbeidet har vært å sette dette på dagsorden, og forhåpentligvis forberede hverdagen til de berørte ved at temaet får oppmerksomhet fra politisk hold, og blir mindre tabubelagt.

Etter hvert som året gikk vokste graveprosjektet, og flere nyhetspoeng ble avdekket som et resultat av «researchen». De siste månedene før publisering var en stor del av arbeidet å avgrense materialet og avgjøre hvilke saker og nyhetspoeng som var av størst viktighet og interesse. Dette bringer meg inn på tiden i VG, og samarbeidet med dem som startet 30. januar 2019.

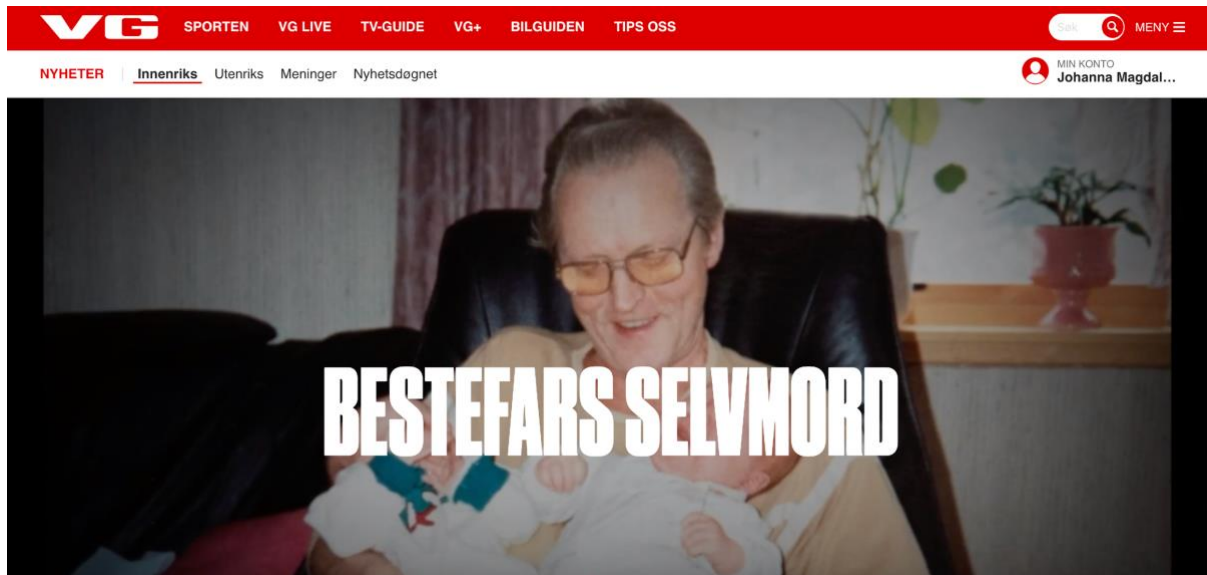
Hvorfor VG?

Helt fra starten med graveprosjektet hadde jeg som mål å publisere den i et nasjonalt medium fordi jeg syntes saken var av interesse for et bredt publikum, og flere aldersgrupper. VG var et ønske helt fra starten fordi de er ledende på undersøkende journalistikk, og har en egen evne til å presentere fortellende journalistikk digitalt, og få leserne til å engasjere seg slik at sakene fører til debatt og forandring.

VG var på besøk på Media City Bergen 16. januar 2019 etter å ha fått en invitasjon fra Senter fra Undersøkende journalistikk, og min veileder Kristine Holmelid. Den dagen presenterte jeg graveprosjektet for dem, og deretter ventet jeg i to uker på avgjørelsen om de ønsket å publisere saken eller ikke. 30. januar fikk jeg svar om at VG ønsket saken. Som en del av avtalen innebar det at jeg ferdigstilte saken på VG-huset i Oslo fra mars til mai da dette var mest praktisk for alle parter.

Hovedsaken – «Bestefars selvmord»

Publisert: 11. mai 2019 på VG.no, på papir: 12. mai 2019, oppslag.

Saken leses her: https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/0nvJ3G/bestefars-selvmord?utm_source=vgfront&utm_content=row-1&utm_term=df-86-g83a2fae%3Adf-86-fefadff6

Saken om Bjørn Gustav Brenna (77) er den første saken i graveprosjektet, og hovedsaken. Denne sakens formål var å presentere selvmord blant eldre som tematikk, Bjørn Gustavs liv og historie, samt kritikkverdige funn som ble avdekket.

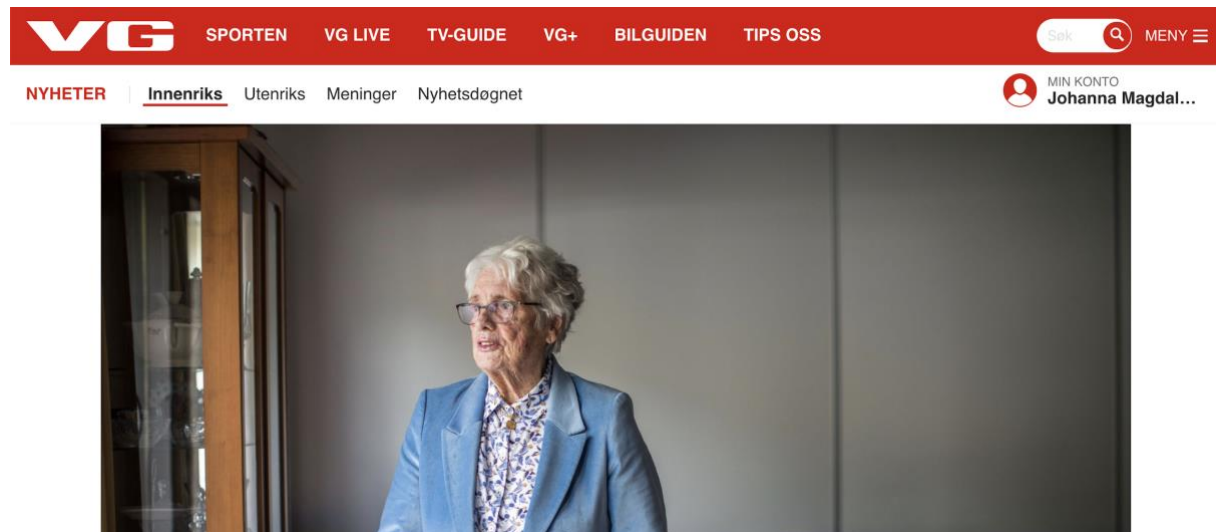
Saken er laget i en mal VG kaller «spesialen», og inneholder video, bilder, uthevet tekst, grafikk og andre visuelle grep. Det er en nyhetsfeature, hvor nyhetsgrep og fortellergrep brukes om hverandre. I tillegg til å bli publisert på VG.no ble egne versjoner av saken også laget på VGs Snapchat og Instagram samme helg.

Denne saken var utrolig viktig fordi den la grunnlaget for alle sakene som kom etter. Hvis ikke leserne ble dratt inn her, ville de trolig ikke lese nyhetsoppfølgerne heller. De pårørende bærer saken, samt alle nyhetspoengene og tallene, som hadde vært tekniske og fjerne for leserne ellers. Hovedsaken var en av de mest tidskrevende å skrive, blant annet fordi det var flere etiske dilemmaer å ta hensyn til, som bruk av metode. I tillegg var materialet veldig stort. Jeg opplever at saken får frem følelsene og den brutale virkeligheten, samtidig som den

løfter tematikken opp på et høyere nivå hvor en ser at dette ikke er en manns historie, men en ende flere eldre møter i Norge hvert år.

Første oppfølger: «Eldreråd om selvmordtall: – Det er en uverdigg situasjon»

Publisert: 12.mai 2019 på VG.no, oppdatert dagen etter.

Saken leses her: https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/6jLJB0/eldreraad-om-selvordtall-det-er-en-uverdigg-situasjon?utm_source=recirculation-matrix&utm_content=0nvJ3G

Denne saken er en ren nyhetssak, og kom dagen etter hovedsaken. Saken gjentar VGs funn, og beskriver hvordan Eldrerådet i Bergen tidligere har sendt et brev hvor de reagerer på nettopp mangelen av obduksjoner. Hovedkilden i saken er Inger Johanne Knudsen, leder av eldrerådet i Bergen.

Saken kom til ved at jeg fikk innsyn i brevet som omtales i brødteksten ved å søke innsyn på *Einnsyn.no*. Det var en annen og ny vinkling på funnene vi hadde presentert i hovedsaken, hvor en eldre kvinne selv står frem. Det ble veldig sterkt og viktig å gi de eldre en stemme, og ikke bare skrive om dem.

Sitatet fra saksbehandleren i Bergen kommune er også en av årsakene til at denne saken ble valgt. Han sier: – Det er greit for alle å tenke at vedkommende døde en naturlig død, heller enn å etterforske om det var selvmord. Dette sitatet illustrerer holdninger mot eldre, og hvordan selvmord blant eldre er tabubelagt på en veldig tydelig måte, og gjenspeiler budskapet i hovedsaken.

Andre oppfølger: «Patologer vil ha tilbake gammel obduksjonsordning»

Publisert: 15.mai 2019 på VG.no, på papir 13. mai 2019.

Les saken her: https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/4qWzva/patologer-vil-ha-tilbake-gammel-obduksjons-ordning?utm_source=recirculation-matrix&utm_content=6jLJB0

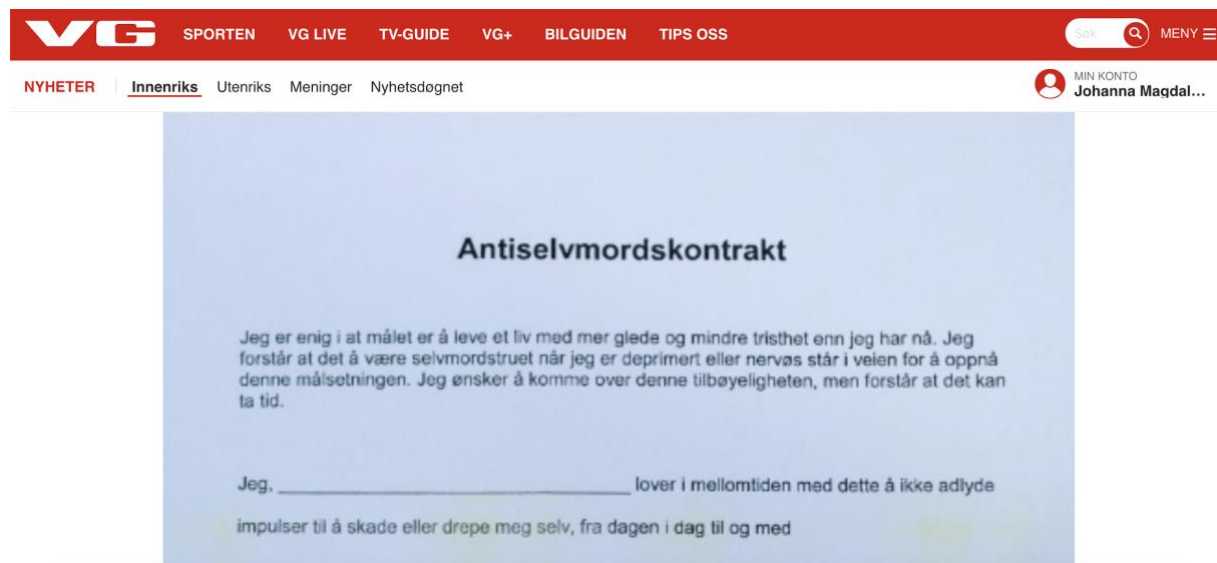
Denne saken er også en nyhetssak og følger videre sporet med obduksjoner. Imidlertid handler det i dette tilfellet bare om de rettsmedisinske obduksjonene når eldre tar selvmord. Her stiller flere av landets fremste patologer opp, samt juristforeningen og sier de vil ha en annen økonomisk ordning, og at det er signaler på at økonomi spiller inn i politidistriktenes avgjørelser om å gjennomføre obduksjon.

Saken er svært faktatung, og har ingen «caser», men den er fortsatt veldig viktig. Her forklares det i dybden hva obduksjon innebærer, hvilke lovverk som gjelder, og hvordan dette preger hverdagen til de som må forholde seg til disse avgjørelsene i det daglige. Denne saken var viktig for å få avsløringene med obduksjoner enda tidligere frem, samt at kildene er svært tydelig i sine uttalelser.

Saken var tidskrevende, blant annet på grunn av de ulike tilsvarene som måtte samles inn. Det var usikkerhet mellom Riksadvokaten og Politidirektoratet om hvem som hadde ansvar for feltet, og kunne svare på kritikken. Selv om det kan være en tung sak for flere lesere synes jeg saken er en sentral del av det store bilde, og oppfyller informasjonskravet til pressen.

Tredje oppfølger: «Eldre bedt om å signere på at de ikke skal begå selvmord»

Publisert: 21.mai 2019 på VG.no, på papir samme dag. Oppdatert 24. mai.

Les saken her: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Opz8xV/eldre-bedt-om-aa-signere-paa-at-de-ikke-skal-begaa-selvsmord>

Denne saken har vært utfordrende, men også veldig viktig i serien om selvmord blant eldre. Blant flere av sakene mine kan denne regnes som en av de mest oppsiktsvekkende, da de fleste ikke hadde hørt om slike kontrakter tidligere.

Det er en nyhetssak som er basert på kildearbeid over lengre tid, og den har vært svært krevende å gjennomføre. Det skyldes blant annet etikken knyttet opp til saken, og ulike meninger om kontraktene fra fagfolk og politikere. Jeg måtte ta noen ekstra runder med sitatsjekk, og sendte oppklarende e-poster for å sikre at alle hadde fortsatt hva kontraktene innebar, og for å sikre at premissene for intervjuene var helt klare.

For meg var saken ikke ene og alene en sterk avsløring, men også en sak som mellom linjene gjenspeiler situasjonen flere eldre er i. Det at det eksisterer slike kontrakter setter fingeren på det som sakene om selvmord blant eldre handler om, at dette er et alvorlig samfunnsproblem og en håpløs situasjon for flere i eldreomsorgen. Desperasjonen og mangelen på ressurser kommer tydelig frem.

Fjerde oppfølger: «Reagerer på bruken av antiselvmordskontrakter»

Publisert: 22.mai 2019 på VG.no.

Les saken her: https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/vOxPdB/reagerer-paa-bruken-av-antiselvmordskontrakter?utm_source=vgfront&utm_content=row-1

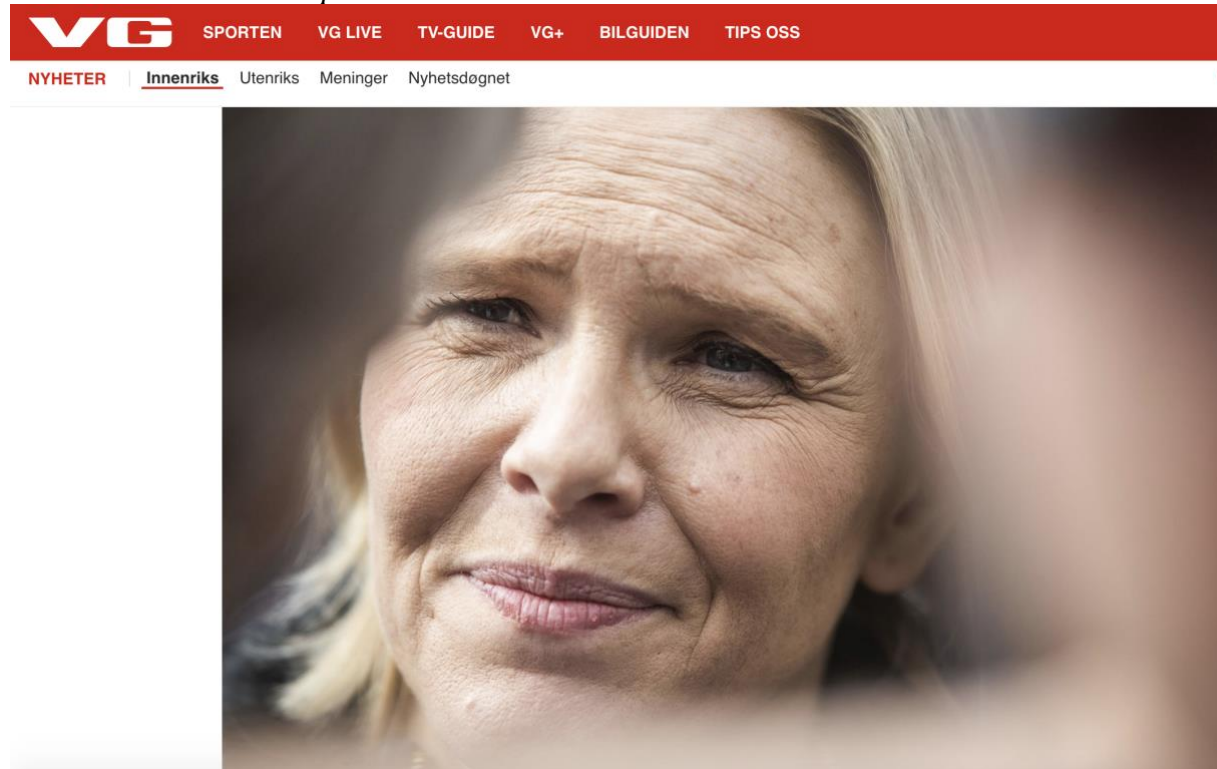
Denne saken ble utformet etter at fjerde oppfølger om anti-selvmordskontraktene ble publisert grunnet reaksjonene som kom frem. Det startet med at jeg ble kontaktet tidlig på morgenen av Helsepolitisk talsperson for Høyre, Sveinung Stensland, som reagerte på den tidligere saken, og ønsket å uttale seg.

I tillegg til ham inneholder saken stemmene til flere politikere fra ulike partier, og et nytt tilsvarende fra byråden. Denne saken er den nyhetsaken som tok minst tid å skrive, da den ble til på en arbeidsdag. Det som var mest krevende her var å på nytt få tilsvarende fra Byråden i Oslo på svært kort varsel.

Saken viste at tidligere oppslag hadde engasjert lesere og politikere, og det var et fint øyeblikk for meg som journalist å se at journalistikken som jeg hadde brukt mye tid og krefter på skapte reaksjoner og debatt. Begge sakene om kontraktene førte til at kronikk og debattinnlegg ble sendt inn til VG og publisert de påfølgende dagene.

Femte oppfølger: «Reagerer på bruken av antselvmordskontrakter»

Publisert: 24. mai 2019 på VG.no.

Les saken her: https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Jo74nP/eldreministeren-om-selv-mord-blant-eldre-forferdelig-aa-tenke-paa?utm_source=recirculation-matrix&utm_content=Opz8xV

Jeg sendte forespørsel om intervju med Eldreministeren to dager før Sylvi Listhaug (Frp) ble utnevnt som ny Eldreminister. Dette førte til at denne saken ble noe forsinket. Egentlig var planen å intervjuer ministeren i forkant av publisering av hovedsaken, slik at denne kunne komme ut like etter.

Dette er en nyhetssak som er vinklet på Eldreministeren, og hvordan hun planlegger å forebygge selvmord blant eldre i Norge. Formålet med saken var å sette dagsorden politisk, men også å konfrontere Eldreministeren med ulike funn, og forhøre seg om det ville forekomme endringer for å bedre situasjonen. I saken sier Listhaug blant annet at: «Fremover skal vi arbeide for å finne frem til egnede tiltak. Pasient- og pårørendegrupper og fagmiljøene vil bli involvert i dette».

Slike uttalelser er viktig, og løfter journalistikken til et nytt nivå ved at den ikke bare avslører og informerer, men kan føle til forandring og forbedring. Det var et av mine hovedmål med

dette graveprosjektet, å hjelpe de eldre rundt omkring i Norge som sitter alene med sine selvmordstanker, og de pårørende som alt har mistet sine kjære.

Sjette oppfølger: Fortsatt ukjent tittel

Planlagt publisert: 15.juni 2019 i VG Helg og på VG.no.

Figur : Foto: Janne Møller-Hansen, VG

Den siste saken er en ren feature sak om en familie som også mistet sin ektemann/far og bestefar i selvmord i desember 2017. Saken er allerede ferdigskrevet, men kommer ikke på trykk før på datoen overfor. Saken utarbeides for tiden til å passe i VGs spesialmal, i likhet med hovedsaken «Bestefars selvmord».

Saken forteller en historie om selvmord blant eldre og en familie slik som hovedsaken, men det er annerledes historie og viser et annet perspektiv på tematikken. Jeg synes det var viktig å fortelle historien til to ulike familier for å vise at årsakene til selvmordene er sammensatt, og få frem enda mer perspektiver fra pårørende. Siden selvmord blant eldre nesten ikke er omtalt av media tidligere har de pårørende ikke hatt mulighet til å dele hvordan dette oppleves.

Saken vil inneholde bilder og video, men dette er fortsatt upublisert materiale. Jeg har likevel inkludert brødteksten til saken, samt noen av bildene. Dette kan leses i vedlegg 3. Det er mulig det forekommer små endringer i teksten etter publisering, men ingen sentrale endringer da saken allerede er sitatsjekk og godkjent av familien.

Litteraturliste:

Brurås, Svein (2014). *Etikk for journalister* (utg.5). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjerke AS.

Handgaard, Brynjulf, Simonsen, Anne Hege & Steensen, Steen (2013) *Journalistikk en innføring* (1.utg) Oslo: Gyldendal Akademisk

Helland, K. Knapskog, K. Larsen, L. Moe, H. & Østbye, H (2013). *Metodebok for mediefag*. (utg.4) Bergen, Fagbokforlaget.

Kjelling Nybø, Reidun (2007) *Fra tabu til tema – Selvmord i mediene*. Kristiansand. IJ-forlaget.

Vær Varsom-plakaten – Etske normer for pressen (trykt presse, radio, fjernsyn og nettpublikasjoner) Vedtatt av Norsk Presseforbund (2015) <http://presse.no/pfu/etske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Nilsson, Anton, Tomsen, Dante og Börjesson, Robert (24. april, 2018) Polisen i Oman gör uttalande om Tim "Avicii" Berglings död. *Epressen.se*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.expressen.se/noje/polisen-i-oman-gor-uttalande-om-tim-avicii-berglings-dod/>

Thanem, Toini, Berg Hansen, Evelyn, Rognstrand, Andrea og Bjørntvedt, Halvor (21. april 2018) Avicii (28) er død. *VG.no*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.vg.no/rampelys/i/p65v8V/avicii-28-er-doed>

NTB. Aftenposten.no (22.april 2018). Avicii hadde nytt album klart. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.aftenposten.no/verden/i/5V14MK/Avicii-hadde-nytt-album-klart>

Fredriksen, Alexander, Hverven, Marit og Schjem, Vibeke (9. oktober 2007) Mediene unngår ordet selvmord. *NRK.no*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.nrk.no/kultur/mediene-unngar-ordet-selvmord-1.3690943>

Fangen, Katrine (17. juni 2015) Kvalitativ metode. *De nasjonale Forskningsetiske komiteene*. Hentet fra URL 08.09.18: <https://www.etikkom.no/fbib/introduksjon/metoder-og-tilnarminger/kvalitativ-metode/>

Nilsson, Christoffer og Eriksson, Niklas (26. april 2018) Familjen om Tim "Avicii" Berglings död. *Aftonbladet.se*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/a/ddBAVw/familjen-om-tim-avicii-berglings-dod>

Moland, Annemarte (17. november 2018) Selvmord på lukket avdeling. *NRK.no*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.nrk.no/selvmord-pa-lukket-avdeling-1.14295729>

Eilertsen, Henriette (10. september 2018) – Overraskende mange som er berørt. *Dagbladet.no*. Hentet fra URL 12.09.18: <https://www.dagbladet.no/kjendis/overraskende-mange-som-er-berort/70194429>

Tumyr Nilsen, Torbjørn, Hegna Hammer, Sara. (7. desember 2018) Vil bryte medietabu. *Klassekampen.no*. Hentet fra URL 15.12.18: <https://www.klassekampen.no/article/20181207/ARTICLE/181209976>

Kjelling Nybø, Reidun (29. november 2018) Vi trenger en ny debatt om «selvmords-punktet» i Vær varsom-plakaten. *Medier24.no*. Hentet fra URL 06.12.2018: <https://www.medier24.no/artikler/vi-trenger-en-ny-debatt-om-selvmords-punktet-i-vaer-varsom-plakaten/452398>

Kjelling Nybø, Reidun (2007) Veileder for omtale av selvmord. Norsk presseforbund. Hentet fra URL 12.05.19: <https://presse.no/wp-content/uploads/2014/10/Revidert-veileder-for-omtale-av-selvmord.pdf>

Rødahl, Mathias (10.april 2019) Aviciis siste rop om hjelp. *Dagbladet.no*. Hentet fra URL 17.04.2018: <https://www.dagbladet.no/kultur/aviciis-siste-rop-om-hjelp/70970656>

Grøtte, Marit (2015) Norsk kjendisjournalistikk på nett. Norsk medietidsskrift 02 / 2015 (Volum 22). Hentet fra URL 16.04.19: <https://www.idunn.no/nmt/2015/02/norsk-kjendisjournalistikk-paa-nett>

Slydal Johansen, Glenn (18. august 2016) Undersøkelse: Redaksjonell omtale av selvmord er blitt mer samfunnsnyttig. *Journalisten.no*. Hentet fra URL 16.04.19: <https://journalisten.no/vaer-varsom-plakaten-selvord-reidun-kjelling-nybo/undersokelse-redaksjonell-omtale-av-selvord-er-blitt-mer-samfunnsnyttig/293234>

TMZ (1. mai 2018) Avicii, Suicide by broken glass. *TMZ.com*. Hentet fra URL 17.04.19: <https://www.tnz.com/2018/05/01/avicii-dj-suicide-glass-cut-bottle-death/>

Omdal, Svein Egil (29. januar 2018) Presseskikk i Europa. *ndla.no*. Hentet fra URL 28.05.19: <https://ndla.no/subjects/subject:14/topic:1:185701/resource:1:121569>

Pressens faglig utvalg (2018) PFUs klagestatistikk. *Presse.no*. Hentet fra URL 13.04.19: <https://presse.no/pfu/statistikk/>

Folkehelseinstituttet. (30 juni 2014, oppdatert 15. desember 2017). Selvmord i Norge. Hentet fra URL 13.04.19: <https://www.fhi.no/nettpub/hin/psykisk-helse/selvord-i-norge/>

Omslagsbilde: Amy Sussman/Invision/AP, File/NTB Scanpix og Privat/Faksimile *Verdens Gang* 12. mai 2019.

Vedlegg 1: Min intervjuguide.

Vedlegg 2: Samling av alle Avicii-saker fra utvalgte nettaviser (Hentet fra mediearkivet A-tekst)

Vedlegg 3: Feature-sak om pårørende. Upublisert materiale.